

КИТОБИ ХОНО

...Аз ин китоби хоно,
 Аз расмҳои зебо,
 Ҳарфи бисёр омӯхтем,
 Мо гапу кор омӯхтем.
 Чистону таронаҳо,
 Гулчини афсонаҳо,
 Ҳар чӣ ки хостем мо,
 Ёфтем аз «Алифбо».

Меҳмон Бахтӣ

Китоби хоно

афсонаҳо

Ҳар чӣ ки хостем мо,
 Ёфтем аз «Алифбо».

ПИРАМАРД ВА АМИРЗОДА

Нақл мекунанд, ки писари амири Балх рӯзе аз шаҳр берун рафт. Гузораш бар девори пасте афтод. Дид, ки пирамарде бел дар даст дар як порча замин ниҳол мешинонад. Амирзода гуфт:

– Эй пир, дарахте, ки аз меваи он нахоҳӣ хӯрд, чаро нишонӣ?

Пирамард ҷавоб дод:

– Дигарон коштанд, мо мехӯрем, мо мекорем, то дигарон бихӯранд...

Хусайн Воизи Кошифӣ

ПАНД:

Дар ҷавонӣ дор пиронро азиз,
То азизи дигарон бошӣ ту низ.

- Амирзода ба пирамард чӣ гуфт?
- Пирамард чӣ ҷавоб дод?
- Оё саволи амирзода бачо буд?

Нависед:

Дар ҷавонӣ дор пиронро азиз.

БО ҲАРФИ М ЧИҶО ШУД?

М як ҳарфи танҳо буд,
Як ҳарфи бемаъно буд.
Рӯзе ҳамроҳи **О** шуд,
Мо шуд, хеле фаҳмо шуд.
Мо чун бо **Ҳ** шуд ҳамроҳ,
Олам равшан гашт аз **моҳ**...
Вай бо як **Ӯ** **Моҳӣ** шуд,
Сӯйи дарё роҳӣ шуд.

Чӯра Ҳошимӣ

– Аз ҳарфҳои буридаи **М, О, Ҳ, Ӯ, Р, Т, Б** чор калима созад.

Нависед:

Олам равшан гашт аз моҳ.

РҶБОҲ ВА АНГУР

Рӯбоҳи гуруснаеро бар токе назар афтод. Дид, ки хӯшаҳои ангур пухта ва рангин. Вале ток хеле баланд буд. Рӯбоҳ ҳар қадар кӯшиш кард ва ҳар ҳилаеро, ки ёд дошт, ба харҷ дод, аммо афсӯс. Натавонист, ки донае чинаду хӯрад. Вақте дид, ки дигар ҳеҷ коре карда наметавонад, маъюс шуд ва худ ба худ гуфт:

– Эй, чаро ман худамро ғам медиҳам. Охир ин хӯшаҳои ангур ҳанӯз хом ва туршанд.

- Рӯбоҳ чиро дид?
- Чаро ангур чинда натавонист?
- Ӯ худ ба худ чӣ гуфт?
- Ба хотир биёред, ки мо дар бораи рӯбоҳ чӣ медонем?

Нависед:

*Рӯбоҳ маъюс шуд.
Ҷудамро камд.*

МУАЛЛИМ

Муаллими меҳрубон,
 Меҳратон дар дилу қон,
 Лафзи ширини равон,
 Мо аз шумо омӯхтем.
 Ба ҳар савол ҷавобро,
 Донистани ҳисобро,
 Ҳам хондани китобро,
 Мо аз шумо омӯхтем.
 Ҳифзи хоки Ватанро,
 Ба вай содиқ буданро,
 Васфи боғу чаманро
 Мо аз шумо омӯхтем.

Нӯъмон Розик

- Ин шеърро барои шумо кӣ навиштааст?
- Бачаҳо аз муаллими меҳрубонашон чӣҳоро омӯхтаанд?
- Шумо аз муаллими азизатон чӣҳоро ёд гирифтед?

Муаллими меҳрубон,
 Меҳратон дар дилу қон.
 содиқ,

АФЛЕСУН ВА СЕБ

Модар дар табақча себ ва афлесун овард. Парвина як афлесунро гирифта пурсид:

– Афлесун, чаро мағзи ту қалам-қалам аст?

– Барои он ки ту маро танҳо нахӯрда бо дигарон тақсим карда хӯрӣ.

Парвина себро пӯст карда пурсид:

– Эй себаки ширин, ман мебинам, ки ту яклухтӣ. Оё метавонам худам туро бихӯрам?

Себ ҷавоб дод:

– Не, ин барои он аст, ки ту маро яклухт ба дигарон диҳӣ.

– Бачаҳо, мушкили Парвинаро осон кунед: Ӯ то ҳоло ҳайрон аст, ки чӣ кор кунад.

– Парвина аз афлесун чӣ пурсид?

– Афлесун чӣ ҷавоб дод?

– Аз себ чӣ пурсид?

– Себ чӣ ҷавоб дод?

– Мушкили Парвинаро кӣ осон мекунад?

Нависед:

Дар табақча себ ва афлесун буд.

МОДАРАМ

Хушрӯз модарам,
Дилсӯз модарам,
Ганҷи ягонаам,
Хуршеди ховарам.

Фарзанди ту бузург,
Фарзанди ту калон.
Монанди зиндагӣ,
Умри ту ҷовидон.

Чун дасти орзу,
Дасти ту дар сарам.
Бахти баланди ман,
Бахти ту, модарам.

Фарде надидаам,
Мисли ту хоксор.
Марде надидаам,
Мисли ту бурдбор.

Хушрӯз модарам,
Дилсӯз модарам.
Номи баланди ту,
То қаҳқашон барам!

Гулрухсор

СУПОРИШ: Сурудро аз ёд кунед ва якҷоя сароед.

Нависед:

Хушрӯз модарам,
Дилсӯз модарам.

ҲАҚҚИ ПАДАРУ МОДАР

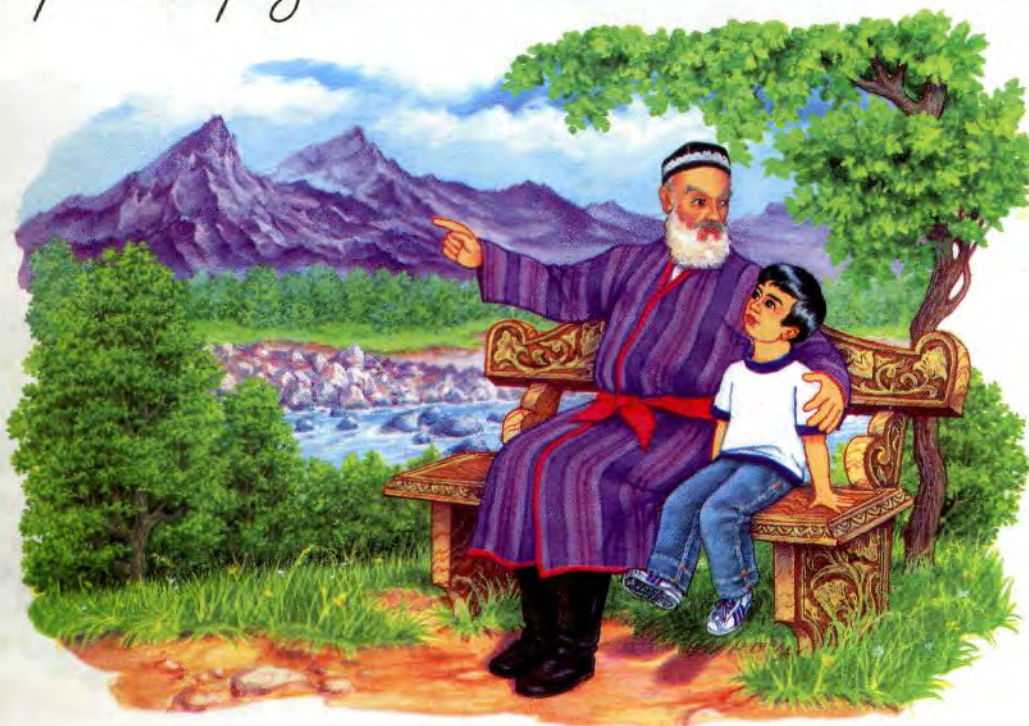
Бидон, эй писар, ки бар фарзанд вочиб аст: асли худро, яъне падару модари худро шиносад, онҳоро иззату эҳтиром намояд. Зинҳор, эй писар, ба қадри ранҷи падару модар бирас. Ба ҳаққи падару модар аз рӯи хираду мардумӣ бингар. Агар ту дар ҳаққи онҳо некӣ накуни, пас ҳеҷ гоҳ некӣ набинӣ.

Унсурулмаолии Кайковус

- Пирамард ба наберааш чӣ насиҳат мекунад?
- Некӣ ва бадиро шарҳ диҳед.
- Шумо некӣ кардан мехоҳед ё бадӣ?
- Барои чӣ?

Нависед:

Некӣ дар ҳаққи падару
модар қарз аст.

ЗИМИСТОН

Ин духтаракро бингаред,
Дар тан либоси сап-сафед,
Меҳмон ба назди мо шудааст,
Шодӣ кунед, шодӣ кунед!
Номаш Зимистон, бачаҳо,
Дар пешвози ӯ равед.

Гӯед:

– Меҳмон, марҳамат!
Хуш омадед! Хуш омадед!

Мирсаид Миршакар

- Духтарак чӣ ном дорад?
- Зимистон аз кадом моҳҳо иборат аст?
- Шеърро аз ёд кунед. Рӯзи Соли нав хонед.

Нависед:

Ин духтаракро бингаред.

СОЛИ НАВ МУБОРАК, ДЎСТОН!

Соли нав муборак, дўстон!

БОБО

Соли нав омад Бобо,
Шодон ба хонаи мо.
Ба ман хирсак, ба Гулноз,
Дод аккаи думдароз.

Абдулло Қодирӣ

СУПОРИШ: Матни шеърро рӯнавис намуда, аз ёд кунед.

ПАРЧАМИ ТОҶИКИСТОН

Рустам дар синфи якум мехонад. Ӯ бисёр чизҳоро ёд гирифтааст. Боре бобо пурсид:

– Рустамҷони ман, бигӯ Ватани мо чӣ ном дорад?

Рустам ҷавоб дод:

– Ватани мо, бобоҷон, Тоҷикистон ном дорад.

– Офарин, ҷони бобо! Боз як савол дорам. Парчами Тоҷикистон чанд ранг дорад?

Рустам гуфт:

– Парчами давлати мо, – гуфт ӯ, – се ранг дорад: сурх, сафед, сабз. Қисми болои парчам – сурх, қисми миёна – сафед, қисми поён сабз аст. Парчами Тоҷикистони мо хеле зебо мебошад.

Бобо хурсанд шуд. Набераашро ба оғӯш гирифт, бӯсид.

– Бобо аз наберааш чӣ пурсид?

– Рустам чӣ ҷавоб дод?

– Дар бораи Тоҷикистон кадом шеърро аз ёд карда будем?

- Нависед:

Мо дар Тоҷикистон
зиндагонӣ мекунем.

ДУШАНБЕ

Шаҳри азизам –
Шаҳри гулобод,
Ман дар канорат,
Ҳар лаҳза дилшод.
Дар кӯчаҳоят,
По мегузорам,
Аз равнақи ту,
Дар ифтихорам.

Меҳри туро ман
Бо меҳри модар,
Аз рӯзи аввал,
Кардам баробар.
Шаҳри азизам,
Ту дилрабой,
Як умр бинмой,
Равнақфизой!

Убайд Раҷаб

- Мо дар бораи шаҳри Душанбе – пойтахти Ватанамон чӣ медонем?
- Бачаҳо ба Душанбе муроҷиат карда чӣ мегӯянд?
- Дар бораи шаҳри (деҳаи...) худатон чӣ медонед?

МИННАТДОРӢ

– Бедаки маҷнун,
Маҳзунӣ чаро?
Сари худро ҳам
Мекунӣ чаро?

– Чун ёфтам ризқ,
Аз домани хок,
Сар ҳам мекунам
Бар ин хоки пок.

Нарзулло Тиллозода

- Бачаяк аз маҷнунбед чӣ мепурсад?
- Бед чӣ ҷавоб медиҳад?
- Мо дар бораи дарахти бед чӣ медонем?

Ду сатри зеринро нависед:

Сар ҳам мекунам
Бар ин хоки пок

МЎРИ БОҲИММАТ

Мўре малахеро кашида мебурд, ки аз хуdash даҳ баробар зиёд буд. Гуфтанд:

– Ин мўрро бинед, ки бо ин нотавонӣ ва хурдӣ бори вазнинеро мекашад.

Мўр бихандиду гуфт:

– Мардон борро бо қувваи ҳиммат мекашанд, на ба қуввати тану бадан.

Абдурахмони Ҷомӣ

- Мўр (мўрча) малахро чӣ кор мекард?
- Чаро бачаҳо ҳайрон монданд?
- Мўр чӣ ҷавоб дод?

Нависед:

Мўре малахеро кашида мебурд.

ГУЛҲОИ ЧАМАН

Бачаҳои азиз, шумо дар ин муддат китоби дӯстдоштаатон – «АЛИФБО» - ро хонда тамоm кардед. Акнун бемалол хонда ва навишта метавонед. Ин муваффақияти калон аст. Мо шуморо ба ин муносибат муборакбод мекунем.

Боварӣ дорем, ки китоби «Забони модарӣ» - ро низ ба монанди «АЛИФБО» тозаю озода нигоҳ медоред ва аз он ҳикояҳо ва афсонаҳо мехонед.

Ба шумо сиҳатию саломатӣ ва дар хонишатон муваффақият мехоҳем, гулҳои ин чаман.

Алифбои тоҷикӣ

Аа Ёё Вв Гг Ғғ Дд

Ее Ёё Жж Зз Ӣи ӣ

Ӣӣ Кк Ққ Лл Мм Нн

Оо Пп Рр Сс Тт Уу

Ӯӯ Ҷҷ Хх Ӥӥ Чч ӷӸ

Шш ъ Ээ Юю Яя

СУПОРИШ:

Ҳарфҳоро аз рӯи қадвал бо тартиб рӯнавис намоед.

А Л И Ф Б О

ХАТМИ АЛИФБО!

Имрӯз дар синфи мо хатми «Алифбо» аст.

Падарону модарон омаданд, ки дониш, завқ ва ҳозирҷавобии фарзандони худро бо чашм бубинанд. Аз чеҳраҳои шогирдон суруру хушҳолӣ меборад. Охир, онҳо ин рӯзро чор моҳ боз интизор буданд.

Талабагони хурдсол аз китоби «Алифбо» ҷумлаҳо, шеърҳо хонданд, чистонҳо гуфтанд, суруд хонданд, рақс карданд.

Пас аз хатми рақсу суруд чанде аз волидайн ин рӯзи фархундаро ба шогирдону муаллимон табрик гуфтанд.

Хаткашон омад. Вай барқияи табрикии муаллифони китоби «Алифбо» - ро овард.

«Дӯстони хурдсоли мо! Шумо ва муаллими азизу пуркори шуморо ба ин рӯзи фирӯз – хатми «Алифбо» аз сидқи дил табрик ва муборакбод мегӯем. Имрӯз шумо зафар кардед, калиди донишро ба даст овардед – хондану навиштанро ёд гирифтед. Дару дарвозаи кишвари Дониш ба рӯи шумо боз шуд. Ҷаҳд кунед, дониш омӯzed, ки устод Рӯдакӣ фармудаанд: «Дониш андар дил чароғи равшан аст».

Хайр, „Амирбошон“!
Салам, китоби „Забони
модарӣ“!

ББК 81.2.Тоҷ.
Л 90

Маҳмадулло Лутфуллоев, Файзулло Шарифов, Ибодулло Абдуллоев

АЛИФБО

Китоби дарсӣ барои синфи якум

Гурӯҳи нашрӣ:

Муҳаррирон - Давлатқадам Хушқадамов,
Мусаҳҳеҳон - Гулноза Турдиева,
© Дизайн ва ороиш - Маҳмудҷон Муродов
Саҳифабанд - Диловар Қурбонов
Чопи компютерӣ - Шоира Боева

© Х.Х. “Сарпараст”, 2003
Литсензия № 049

© Расми устод Садриддин Айнӣ
аз бойгонии шахсии Камолиддин Айнӣ
ва аввалин бор нашр мешавад.

Ба чопаш 19.05.2007 имзо шуд.
Андозаи қоғаз 60x90 ¹/₈. Қоғази офсетӣ.
Гарнитурани Arial Tj. Чопи офсетӣ.
Ҳаҷм 13,5 ҷузъи чолии аслӣ.
Адади нашр 35 000.
Супориши 07-690.

Аа

а *А а*

Бб

бе *Б б*

Вв

ве *В в*

Гг

ге *Г г*

Жж

же *Ж ж*

Зз

зе *З з*

Ии

и *И и*

Йй

й *Й й*

Мм

ме *М м*

Нн

не *Н н*

Оо

о *О о*

Уу

у *У у*

Ўў

ў *Ў ў*

Чч

че *Ч ч*

Шш

ше *Ш ш*

Ғғ

Ғе *Ғғ*

Дд

де *Дд*

Ее

е *Ее*

Ёё

ё *Ёё*

Йй

йи *Йй*

Кк

ке *Кк*

Ққ

қе *Ққ*

Лл

ле *Лл*

Пп

пе *Пп*

Рр

ре *Рр*

Сс

се *Сс*

Тт

те *Тт*

Фф

фе *Фф*

Хх

хе *Хх*

Ҳҳ

ҳе *Ҳҳ*

Чч

че *Чч*

Ъ

ье *ъ*

Ээ

э *Ээ*

Юю

йу *Юю*

Яя

йа *Яя*

